

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

**Ю.Г. Бочарова, В.О. Кошель, Ю.М. Воробйова,
Ю.В. Яковенко**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ**

МІЖНАРОДНІ ТОРГІВЛЯ

Ступінь: бакалавр

Кривий Ріг
2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

Ю.Г. Бочарова, В.О. Кошель, Ю.М. Воробйова, Ю.В. Яковенко

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ**

МІЖНАРОДНІ ТОРГІВЛЯ

Ступінь: бакалавр

Затверджено на засіданні
кафедри економіки та міжнародних економічних
відносин
Протокол № 7
від “21” листопада 2020 р.

Рекомендовано навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол № 3
від “24” листопада 2020 р.

Кривий Ріг
2020

УДК 338.12: 330.33
Н 67

Бочарова Ю.Г.

Б 67 Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Міжнародна торгівля» [Текст] : ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. економіки та міжнар. екон. відносин; Ю.Г. Бочарова, В.О. Кошель, Ю.М. Воробйова, Ю.В. Яковенко – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2020. – 17 с.

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Міжнародна торгівля» розроблені для надання допомоги здобувач вищої освіти у виконанні курсової роботи. У методичних рекомендаціях сформульовано мету курсової роботи, основні вимоги до її написання, структури, змісту, оформлення, критерії оцінки та тематику курсових робіт, а також перелік рекомендованої літератури.

УДК 338.12: 330.33

© Бочарова Ю.Г., Кошель В.О., Воробйова Ю.М., Яковенко Ю.В., 2020

© Донецький національний
університет економіки й торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського, 2020

ЗМІСТ

Передмова	4
1. Загальні рекомендації щодо виконання курсової роботи	5
2. Тематика курсових робіт	6
3. Структура і зміст курсової роботи	7
4. Оформлення курсової роботи	10
5. Критерії оцінювання курсової роботи	11
6. Рекомендована література	12
Додатки	13

ПЕРЕДМОВА

На сучасному етапі розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин міжнародна торгівля залишається найрозвиненішою формою міжнародних економічних відносин, продовжує виступати домінуючим детермінантом розвитку національних економік, однак зазнає суттєвих змін під впливом сучасного контексту розвитку.

Уміння самостійно працювати із літературою та статичними базами даних, аналізувати, ідентифікувати та здійснювати оцінку статичних, динамічних та структурних особливостей розвитку міжнародної торгівлі виступають важливою передумовою становлення конкурентоспроможного фахівця, тому виконання курсової роботи із дисципліни «Міжнародна торгівля» є важливим видом навчальної діяльності, який передбачає формування науково-дослідних, аналітичних та проєктних компетентностей здобувачів вищої освіти.

Метою курсової роботи з дисципліни «Міжнародна торгівля» є закріплення, поглиблення та систематизація знань із навчальної дисципліни «Міжнародна торгівля», формування навичок самостійного аналізу, ідентифікації та оцінки статичних, динамічних, структурних особливостей розвитку як зовнішньої торгівлі окремих країн, так і міжнародної торгівлі в цілому.

Під час виконання курсової роботи здобувач вищої освіти має вирішити наступні завдання:

- вибір теми курсової роботи;

- визначення об'єкту, предмету, мети, завдань та методів дослідження, що доцільно використовувати у курсовій роботі;

- добір літератури та статистичного матеріалу;

- вирішення завдань, які визначено метою курсової роботи.

Загальні вимоги до організації виконання, захисту, зберігання та оприлюднення курсових робіт (проєктів) визначено відповідним Положенням (П ДонНУЕТ 02.02 -08 - 2020) Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

1. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Відповідно до Положення П ДонНУЕТ 02.02 -08 - 2020 Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського:

Курсові роботи (проекти) виконуються за тематикою, яка затверджена на засіданні кафедри. Здобувачам вищої освіти надається право самостійно обрати тему роботи згідно із затвердженою кафедрою тематикою курсових робіт або запропонувати свою тему роботи за умов відповідного обґрунтування доцільності її розробки.

Зміст курсової роботи (проекту), її мета, об'єкт, предмет та ін. визначаються її темою.

Курсова робота як вид письмової роботи має специфічну структуру. Структура курсової роботи формується наступними елементами:

1. Титульний аркуш (додаток А).
3. Зміст (додаток Б).
4. Вступ
5. Основна частина.
6. Висновки.
7. Додатки.
8. Список використаних джерел.

Терміни виконання курсових робіт (проектів) визначаються навчальними планами, графіками організації навчального процесу Університету та розпорядженнями директорів навчального-наукових інститутів.

Курсова робота має включати як текстовий, так й ілюстративний матеріал (таблиці, рисунки), цим забезпечується доказовість аргументації висновків та результатів курсової роботи. Неприпустимим є як використання лише текстового матеріалу без підтвердження його фактографічною інформацією (таблицями, рисунками), так і використання лише ілюстративного матеріалу без його опису, аналізу та оцінки. У цілому курсова робота має розкривати тему дослідження, містити результати самостійно проведених здобувачами вищої освіти систематизації, узагальнення, аналізу та оцінки теоретичної та фактографічної інформації, характеризуватися логічною та чіткою побудовою, реальність та точність даних та інформації, що наводяться.

Орієнтований обсяг курсової роботи – до 30-35 сторінок.

Оформлення курсової роботи (проекту) здійснюється відповідно до СТУ ДонНУЕТ 02.02-30-2020 “Вимоги до оформлення письмових робіт студентів”.

Оформлена у відповідності до вимог курсова робота (проект) перевіряється на плагіат за процедурою, визначеною розділом 5 Положення ДонНУЕТ «Про запобігання та виявлення академічного плагіату» (П ДонНУЕТ 02.02-10-2020).

2. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Аналіз та оцінка зовнішньої торгівлі (експорту, імпорту, в цілому – на вибір) країни (на вибір).
2. Аналіз та оцінка зовнішньої торгівлі (експорту, імпорту, в цілому – на вибір) країни (на вибір) із країною (на вибір).
3. Аналіз та оцінка зовнішньої торгівлі (експорту, імпорту, в цілому – на вибір) товарами країни (на вибір).
4. Аналіз та оцінка зовнішньої торгівлі (експорту, імпорту, в цілому – на вибір) товарами країни (на вибір) із країною (на вибір).
5. Аналіз та оцінка зовнішньої торгівлі (експорту, імпорту, в цілому – на вибір) послугами країни (на вибір).
6. Аналіз та оцінка зовнішньої торгівлі (експорту, імпорту, в цілому – на вибір) послугами країни (на вибір) із країною (на вибір).
7. Аналіз та оцінка зовнішньої торгівлі (експорту, імпорту, в цілому – на вибір) товаром (на вибір) країни (на вибір).
8. Аналіз та оцінка зовнішньої торгівлі (експорту, імпорту, в цілому – на вибір) товаром (на вибір) країни (на вибір) із країною (на вибір).
9. Аналіз та оцінка зовнішньої торгівлі (експорту, імпорту, в цілому – на вибір) послугою (на вибір) країни (на вибір).
10. Аналіз та оцінка зовнішньої торгівлі (експорту, імпорту, в цілому – на вибір) послугою (на вибір) країни (на вибір) із країною (на вибір).
11. Аналіз та оцінка стану та тенденцій розвитку міжнародної торгівлі.
12. Аналіз та оцінка стану та тенденцій розвитку міжнародної торгівлі товарами.
13. Аналіз та оцінка стану та тенденцій розвитку міжнародної торгівлі послугами.
14. Аналіз та оцінка стану та тенденцій розвитку міжнародної торгівлі товаром (на вибір).
15. Аналіз та оцінка стану та тенденцій розвитку міжнародної торгівлі послугою (на вибір).
16. Місце країни (на вибір) у світовій торгівлі (експорту, імпорту, в цілому – на вибір).
17. Місце країни (на вибір) у світовій торгівлі (експорту, імпорту, в цілому – на вибір) товарами.
18. Місце країни (на вибір) у світовій торгівлі (експорту, імпорту, в цілому – на вибір) послугами.
19. Місце країни (на вибір) у світовій торгівлі (експорту, імпорту, в цілому – на вибір) товаром (на вибір).
20. Місце країни (на вибір) у світовій торгівлі (експорту, імпорту, в цілому – на вибір) послугою (на вибір).

3. СТРУКТУРА І ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

У вступі до курсової роботи обґрунтовується актуальність теми курсової роботи, визначаються її мета, завдання, об'єкт, предмет, методи, що використовувалися під час дослідження. Обсяг – 1 сторінка.

Основна частина курсової роботи умовно розділяється на три складові.

Перша складова основної частини передбачає розгляд теоретичних положень теми курсової роботи (сутність явищ та процесів, що досліджуються; їх класифікації; фактори, що сприяють розвитку відповідних процесів та явищ, та фактори, що йому перешкоджають; методи аналізу та дослідження відповідних явищ та процесів тощо). Обсяг – 5 сторінок. Інформаційною базою дослідження є праці українських та зарубіжних вчених. Під час роботи над цією складовою основної частини здобувач має показати не лише вміння користуватися науковими джерелами, але й робити власні висновки, систематизувати опрацьовану інформацію.

Друга складова основної частини передбачає аналіз статистичної інформації за темою дослідження щонайменше за останні 5 років. Для подання статистичної інформації щодо стану та особливостей, у т.ч. тенденцій розвитку явищ та/або процесів, що досліджуються у курсовій роботі, доцільно використовувати графічний та табличний методи. Звертаємо увагу, що інформація, представлена у курсовій роботі у вигляді таблиць та графіків, має займати не більше 1/2 загального обсягу основної частини, та використовуватися для підтвердження інформації, яка наводиться у текстовому вигляді. Таблиці та рисунки, розмір яких перевищує 1 сторінку, мають розміщуватися у додатках. Обсяг – 10-15 сторінок. Інформаційною базою дослідження є статистичні дані про зовнішню та міжнародну торгівлю Державного комітету статистики України, Державної фіскальної служби України, Світової організації торгівлі, Світового банку, Конференції ООН з торгівлі та розвитку, Міжнародного торговельного центру, ООН та ін. Орієнтовна фактографічна інформація, що має бути відображена у тексті курсової роботи по темах (табл.1), а також орієнтовний вигляд таблиць із фактографічною інформацією (табл.2-8), поданий нижче.

Таблиця 1 – Орієнтовна фактографічна інформація за темами курсової роботи

Тема курсової роботи	Таблиця						
	1	2	3	4	5	6	7
1	2	3	4	5	6	7	8
1	+	+	+	+			
2	+	+	+	+			
3	+	+	+	+			
4	+	+	+	+			
5	+	+	+	+			
6	+	+					
7	+						
8	+						

1	2	3	4	5	6	7	8
9	+	+					
10	+						
11			+		+	+	+
12			+		+	+	+
13			+		+	+	+
14					+	+	+
15					+	+	+
16			+		+	+	+
17			+		+	+	+
18			+		+	+	+
19					+	+	+
20					+	+	+

Таблиця 2 – Динаміка зовнішньої торгівлі країни

Показники	Рік						Відхилення	
	2010	2015	2016	2017	2018	2019**	абсолютне	відносне
Експорт, од. виміру								
Частка у світовому експорті, %								
Імпорт, од. виміру								
Частка у світовому імпорті, %								
Коефіцієнт покриття імпорту експортом								
Індекс умов торгівлі								
Індекс Баласса (RCA)*								
Зовнішньоторговельне сальдо								
Зовнішньоторговельний оборот								

*- Інформаційна база дослідження 5; ** - рік, за який оприлюднено останню інформацію

Таблиця 3 – Географічна структура зовнішньої торгівлі країни

Країна	Рік						Відхилення	
	2010	2015	2016	2017	2018	2019	абсолютне	абсолютне

Таблиця 4 – Товарна структура зовнішньої торгівлі країни

Найменування товарів	Рік						Відхилення	
	2010	2015	2016	2017	2018	2019	абсолютне	абсолютне

Таблиця 5 – Динаміка зовнішньої торгівлі країни

Показники	Рік						Відхилення	
	2010	2015	2016	2017	2018	2019**	абсолютне	відносне
Зовнішньоторговельний оборот, од. виміру								
Зовнішньоторговельна квота, %								
Зовнішньоторговельне сальдо, од. виміру								
Експорт, од. виміру								
Експортна квота, %								
Частка експорту у загальному зовнішньоторговельному обороті, %								
Імпорт, од. виміру								
Частка імпорту у зовнішньоторговельному обороті, %								
Імпортна квота, %								
Коефіцієнт покриття імпорту експортом								
Індекс умов торгівлі								
Індекс Баласса (RCA)*								

*- Інформаційна база дослідження 5; ** - рік, за який оприлюднено останню інформацію

Таблиця 6 – Місце країни у світовій торгівлі

Показники	Рік						Відхилення	
	2010	2015	2016	2017	2018	2019**	абсолютне	відносне
Зовнішньоторговельний оборот, од. виміру								
Частка у світовій торгівлі, %								
Експорт, од. виміру								
Частка у світовому експорті, %								
Імпорт, од. виміру								
Частка у світовому імпорті, %								
Індекс Баласса (RCA)*								

Таблиця 7 – Країни-лідери світової торгівлі

Країна	Рік						Відхилення	
	2010	2015	2016	2017	2018	2019	абсолютне	абсолютне
X								
<i>Експорт, од виміру</i>								
<i>Імпорт, од виміру</i>								
<i>Сальдо, од виміру</i>								
<i>Зовнішньоторговельний оборот, од виміру</i>								

Таблиця 8 – Стан та тенденції розвитку міжнародної торгівлі

Показники	Рік						Відхилення	
	2010	2015	2016	2017	2018	2019**	абсолютне	відносне
Обсяг, од виміру								
Обсяг світової торгівлі товарами, од виміру								
Частка світової торгівлі товарами у загальному обсязі міжнародної торгівлі, %								
Обсяг світової торгівлі товарами, од виміру								
Частка світової торгівлі товарами у загальному обсязі міжнародної торгівлі, %								

Третя складова основної частини передбачає прогноз розвитку явищ та процесів, що розглядалися у курсовій роботі, на наступні 3 роки, що слідує за останнім роком, по якому представлено статистичну інформацію. Обсяг – 5 сторінок.

У висновках до курсової роботи наводяться результати проведеного дослідження (основні висновки), обґрунтовані пропозиції щодо вирішення проблем та підвищення ефективності розвитку зазначених явищ та процесів. Обсяг – 3-5 сторінок.

4. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота виконується українською мовою. Оформлення курсової роботи (проєкту) здійснюється відповідно до СТУ ДонНУЕТ 02.02-30-2020 “Вимоги до оформлення письмових робіт студентів”.

5. ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Оформлена у відповідності до вимог курсова робота підписується здобувачем вищої освіти із зазначенням дати завершення роботи, перевіряється на плагіат (П ДонНУЕТ 02.02-10-2020) і, у випадку оригінальності тексту на рівні понад 75 %, передається на перевірку керівнику курсової роботи.

Оформлення, передача на перевірку на плагіат курсової роботи здійснюється у строки, які встановлено розпорядженням.

Оцінювання курсової роботи керівником здійснюється за критеріями, поданими у табл. 9

Таблиця 9 – Шкала оцінювання курсової роботи

Оцінка			
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала	
90-100	A	5, «відмінно»	В роботі повно та послідовно розкрито зміст теми, творчо, самостійно досліджено проблеми, проаналізовано широке коло фактичних даних та матеріалів за останні роки. Висновки повні та обґрунтовані. Повністю дотримано вимоги до оформлення. Курсова робота виконувалася згідно графіку.
80-89	B	4, «добре»	В роботі зміст розкрито на достатньо високому творчому рівні, змістовно розглянуто окремі питання плану, зібрано та проаналізовано фактичний матеріал за останні роки. Висновки повні та обґрунтовані. Однак в роботі мають місце окремі неточності, незначні помилки, недоліки в оформленні. Курсова робота виконувалася згідно графіку.
75-79	C		В роботі зміст розкрито на достатньо високому творчому рівні, досить змістовно розглянуто окремі питання плану, зібрано та проаналізовано фактичний матеріал за останні роки. Висновки досить повні та обґрунтовані. В роботі мають місце окремі неточності, незначні помилки, недоліки в оформленні.
70-74	D	3, «задовільно»	В роботі в основному правильно, але недостатньо повно розкрито зміст основних питань, відсутня належна глибина аналізу теоретичного та фактичного матеріалу, роботі притаманні окремі стилістичні та граматичні помилки, є деякі порушення щодо оформлення курсової роботи.
60-69	E		В роботі зміст розкрито не досить повно, не досить обґрунтовані власні висновки, не було використано джерела інформації за останні роки. Висновки не досить повні, відсутні рекомендації. Є значні зауваження до оформлення.
35-59	FX	2, «незадовільно»	В роботі допущено суттєві помилки у викладенні матеріалу, використано доволі вузьке коло літературних джерел, практично не наводяться фактичні та статистичні данні, немає їх аналізу. Оформлення не відповідає вимогам. Курсова робота виконана із запізненням.
0-34	F		Курсова робота виконана із значним запізненням та не відповідає висунутим вимогам.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/subektam-zed/stavki-vviznogo-ta-viviznogo-mita/>.
3. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org/>.
4. Світового банку. URL: <https://wits.worldbank.org/>.
5. Конференції ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.
6. Міжнародного торговельного центру. URL: <https://www.macmap.org/>.
7. ООН. URL: <https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-HS>
<https://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR>.
8. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.
9. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема, В.І. Терехова, Б.М. Одягайло, К.В. Ковтонюк, Л.Г. Харсун та ін. – К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»», 2018. – 698 с.
10. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.
11. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>
12. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>
13. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>
14. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>
15. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>
16. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

ДОДАТКИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
Навчально-науковий інститут економіки, управління та адміністрування
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

КУРСОВА РОБОТА (ПРОЄКТ)

з дисципліни «Міжнародна торгівля»
на тему: «_____»

Виконав:

здобувач ВО _____ курсу групи _____
спеціальності 051 «Економіка»

Керівник:

_____ кафедри економіки та
міжнародних економічних відносин,

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка ECTS _____

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Засвідчую, що у курсовій роботі немає
запозичень з праць інших авторів без
відповідних посилань

Здобувач ВО _____
(підпис)

Кривий Ріг

ЗМІСТ

Вступ
Основна частина
Висновки та рекомендації
Список використаних джерел
Додатки

Навчальне видання

Ю.Г. Бочарова, В.О. Кошель, Ю.М. Воробйова, Ю.В. Яковенко

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ**

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 2,75.

Донецький національний університет
економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкта видавничої
справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.